

II

(Komunikatai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

KOMISIJA

Komisijos Komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo visuomeninio transliavimo paslaugoms

(Tekstas svarbus EEE)

(2009/C 257/01)

1. ĮVADAS IR KOMUNIKATO TAIKYMO SRITIS

1. Per pastaruosius tris dešimtmečius įvyko svarbių pokyčių transliavimo srityje. Dėl monopolijų panaikinimo, naujų dalyvių atsiradimo ir sparčios technologijų plėtros iš esmės pasikeitė konkurencinė aplinka. Televizijos programų transliavimas tradiciškai buvo rezervuota veikla. Nuo paslaugos atsiradimo ją dažniausiai monopoliškai teikdavo valstybinės įmonės, visų pirma dėl ribotų galimybių naudotis transliavimo dažniais ir didelių kliūčių patekti į šią sritį.
2. Tačiau aštuntajame dešimtmetyje dėl ekonominės ir technologinės pažangos valstybėms narėms ėmė atsirasti vis daugiau galimybių leisti transliuoti ir kitiems operatoriams. Todėl valstybės narės nusprendė sukurti šioje rinkoje konkurenciją. Dėl to vartotojai įgijo daugiau galimybių rinktis, nes atsirado nemažai papildomų kanalų ir naujų paslaugų; tai taip pat skatino stiprių Europos operatorių atsiradimą ir augimą, naujų technologijų plėtrą ir didesnę pliuralizmą šiame sektoriuje, o tai turėjo didesnę reikšmę nei vien tik papildomų kanalų ir paslaugų atsiradimas. Atvėrusios rinką konkurencijai, valstybės narės nusprendė išlaikyti visuomeninį transliavimą ir taip užtikrinti informavimą apie tam tikras sritis ir tenkinti poreikius bei siekti viešosios politikos tikslų, kurie kitu atveju ne visada būtų tinkamai užtikrinami. Tai patvirtinta aiškinamajame protokole dėl visuomeninės transliacijos sistemos valstybėse narėse, pridėtame prie EB sutarties (toliau – Amsterdamo protokolas).
3. Be to, dėl padidėjusios konkurencijos, taip pat valstybės finansuojamų operatorių buvimo susirūpinta dėl lygių veiklos šiame sektoriuje galimybių – į tai Komisijos dėmesį

atkreipė privatūs operatoriai. Skunduose reiškiami įtarimai dėl EB sutarties 86 ir 87 straipsnių pažeidimų, susijusių su visuomeninių transliuotojų valstybiniu finansavimu.

4. 2001 m. Komisijos komunikate dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo viešųjų paslaugų transliavimui ⁽¹⁾ pirmą kartą nustatyta valstybinio visuomeninio transliavimo paslaugų finansavimo reglamentavimo sistema. Remdamasi 2001 m. komunikatu, Komisija šioje srityje išplėtojo svarbią sprendimų priėmimo praktiką. Nuo 2001 m. priimta daugiau kaip dvidešimt sprendimų dėl visuomeninių transliuotojų finansavimo.
5. Tuo tarpu dėl technologijų plėtros iš esmės pakito transliavimo ir audiovizualinė rinkos. Padaugėjo platinimo platformų ir technologijų, kaip antai skaitmeninė televizija, interneto protokolo televizija (angl. *Internet Protocol Television*, IPTV), mobilioji televizija ir užsakomosios vaizdo programų paslaugos. Dėl to padidėjo konkurencija su naujais į rinką žengiančiais dalyviais, pvz., tinklo operatoriais ir interneto bendrovėmis. Vystantis technologijoms, atsirado ir tokių naujų žiniasklaidos paslaugų, kaip antai internetinės informacinės paslaugos ir nelinejinės arba užsakomosios paslaugos. Audiovizualinių paslaugų teikimas vienodėja, o vartotojai turi vis daugiau galimybių gauti daug paslaugų naudodami vieną platformą arba įtaisą arba gauti kurią nors konkrečią paslaugą naudodami daug platformų arba įtaisų. Vartotojams turint vis daugiau

⁽¹⁾ OL C 320, 2001 11 15, p. 5.

galimybių susipažinti su žiniasklaidos turiniu, padidėjo siūlomų audiovizualinių paslaugų įvairovė ir auditorijų susiskaidymas. Dėl naujų technologijų sustiprėjo vartotojų dalyvavimas. Tradicinis pasyviojo vartojimo modelis pamažu keitėsi – vartotojai tapo aktyviais dalyviais ir kontroliuoja turinį. Siekdami atremti naujus iššūkius, ir visuomeniniai, ir privatūs transliuotojai įvairina savo veiklą, diegia naujas platinimo platformas ir siūlo įvairių paslaugų. Neseniai dėl tokio valstybės lėšomis finansuojamos visuomeninių transliuotojų veiklos įvairinimo (pvz., interneto turinio, specializuotų kanalų) kiti rinkos dalyviai, įskaitant leidėjus, pateikė nemažai skundų.

6. Be to, nuo 2001 m. įvyko svarbių teisinių pokyčių, kurie turi įtakos transliavimo sričiai. 2003 m. *Altmark* bylos sprendime⁽²⁾ Europos Teisingumo Teismas apibrėžė sąlygas, pagal kurias kompensacija už viešąją paslaugą nelaikoma valstybės pagalba. 2005 m. Komisija priėmė naują sprendimą⁽³⁾ ir bendrąsias nuostatas⁽⁴⁾ dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma. 2007 m. Komisija priėmė komunikatą – prie komunikato „Bendroji rinka XXI a. Europai“ pridėdamą dokumentą „Bendrus interesus tenkinančios paslaugos, įskaitant bendrus interesus tenkinančias socialines paslaugas: naujas Europos išsipareigojimas“⁽⁵⁾. Be to, 2007 m. gruodžio mėn. įsigaliojo Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva⁽⁶⁾, kuria į ES audiovizualinio sektoriaus reguliavimo taikymo sritį įtrauktos naujos žiniasklaidos paslaugos.
7. Dėl šių pokyčių rinkoje ir teisinėje aplinkoje atsirado poreikis atnaujinti 2001 m. komunikatą dėl valstybės pagalbos viešųjų paslaugų transliavimui. 2005 m. Komisijos valstybės pagalbos veiksmų plane⁽⁷⁾ skelbiama, kad Komisija „persvarstys savo Komunikatą dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo visuomeniniam transliavimui. Ypač plėtojantis naujoms skaitmeninėms technologijoms ir interneto paslaugoms, dėl visuomeninio transliavimo veiklos kilo daug klausimų“.
8. 2008 ir 2009 m. Komisija surengė keletą viešųjų konsultacijų dėl 2001 m. transliavimo komunikato persvarstymo. Šiame komunikate, atsižvelgiant į ateities reikmes

ir remiantis per viešąsias konsultacijas gautomis pastabomis, apibendrinama Komisijos patirtis valstybės pagalbos srityje. Komunikate išaiškinami principai, kuriais Komisija vadovaujasi, taikydama EB sutarties 87 straipsnį ir 86 straipsnio 2 dalį audiovizualinių paslaugų valstybiniam finansavimui transliavimo sektoriuje⁽⁸⁾, taip pat atsižvelgiama į naujausius rinkos ir teisinius pokyčius. Šiuo komunikatu poveikis vidaus rinkos taisyklių ir pagrindinių laisvių, kurių laikomasi transliavimo srityje, taikymui nedaromas.

2. VISUOMENINIO TRANSLIAVIMO PASLAUGŲ SVARBA

9. Visuomeninio transliavimo paslaugos, nors ir turinčios aiškia ekonomine svarbą, nesulyginamos su viešąja paslauga jokiam kitame ekonomikos sektoriuje. Nėra jokios kitos paslaugos, kuria tuo pačiu metu galėtų naudotis tiek daug gyventojų, kuri suteiktų gyventojams tiek daug informacijos bei turinio ir tokia veikla perteiktų ir veiktų tiek individualią, tiek viešąją nuomonę.
10. Be to, transliavimas paprastai suvokiamas kaip labai patikimas informacijos šaltinis ir gana didelei gyventojų daliai jis yra pagrindinis. Taigi jis skatina viešas diskusijas ir galiausiai gali užtikrinti, kad visi piliečiai aktyviai dalyvautų viešajame gyvenime. Todėl labai svarbu užtikrinti transliavimo nepriklausomumo apsaugos priemones, laikantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos⁽⁹⁾ 11 straipsnyje ir Europos žmogaus teisių konvencijos 10 straipsnyje įtvirtinto bendro žodžio laisvės principo, kuris yra bendras teisės principas ir kurio laikymąsi užtikrina Europos teismai⁽¹⁰⁾.
11. Viešosios paslaugos⁽¹¹⁾ svarba bendrai pripažinta Sutartyje, ypač 16 straipsnyje ir 86 straipsnio 2 dalyje. Šių nuostatų aiškinimas atsižvelgiant į ypatingą transliavimo sektoriaus pobūdį pateiktas Amsterdamo protokole, kuriame, pripažįstant, „kad valstybių narių visuomeninė transliacijos sistema yra tiesiogiai susijusi kiekvienos visuomenės demokratiniams, socialiniams ir kultūriniais poreikiais bei su poreikiu išlaikyti žiniasklaidos pluralizmą“, teigiama: „Europos bendrijos steigimo sutarties nuostatos nepažeidžia valstybių narių kompetencijos finansuoti

⁽²⁾ Sprendimas *Altmark Trans GmbH ir Regierungspräsidium Magdeburg prieš Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (*Altmark*), C-280/00, 2003, Rink. p. I-7747.

⁽³⁾ 2005 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendimas dėl EB sutarties 86 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai kompensacijos už viešąją paslaugą forma, skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas (OL L 312, 2005 11 29, p. 67).

⁽⁴⁾ Bendrijos bendrosios nuostatos dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma (OL C 297, 2005 11 29, p. 4).

⁽⁵⁾ COM(2007) 725 galutinis.

⁽⁶⁾ 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/65/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 89/552/EEB dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo (OL L 332, 2007 12 18, p. 27).

⁽⁷⁾ COM(2005) 107 galutinis.

⁽⁸⁾ Šiame komunikate „audiovizualinės (-ių) paslaugos (-ų)“ sąvoka reiškia linijinį ir (arba) nelinijinį garso ir (arba) audiovizualinio turinio ir kitų gretimų paslaugų, kaip antai internetinių tekstinių informacinių paslaugų, platinimą. „Audiovizualinės (-ių) paslaugos (-ų)“ sąvoką būtina atskirti nuo siauresnės „audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos (-ų)“ sąvokos, apibrėžtos Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 1 straipsnio a punkte.

⁽⁹⁾ OL C 364, 2000 12 18, p. 1.

⁽¹⁰⁾ Sprendimas ERT, C-206/89, 1991, Rink. p. 2925.

⁽¹¹⁾ Šiame komunikate ir pagal EB sutarties 16 straipsnį bei deklaraciją (Nr. 13), pridėtą prie Amsterdamo sutarties galutinio akto, sąvoka „viešoji paslauga“, nurodyta Protokole dėl valstybių narių visuomeninės transliacijos sistemos, reiškia 86 straipsnio 2 dalyje vartojamą sąvoką „bendros ekonominės svarbos paslauga“.

visuomeninę transliaciją, jeigu šis finansavimas teikiamas transliuojančiosioms organizacijoms, kad jos vykdytų su viešosiomis paslaugomis susijusius įgaliojimus, kuriuos suteikia, apibrėžia ir organizuoja kiekviena valstybė narė, ir jeigu šis finansavimas prekybos sąlygų ir konkurencijos Bendrijoje nepaveikia taip, kad pakenktų bendriems interesams, taip pat atsižvelgiant į šios viešosios paslaugos funkcijų vykdymą“.

12. Visuomeninio transliavimo paslaugų svarba socialiniam, demokratiniam ir kultūriniam gyvenimui Europos Sąjungoje taip pat patvirtinta Tarybos rezoliucijoje dėl visuomeninio transliavimo. Joje pabrėžiama: „Plačios visuomenės galimybės be diskriminacijos ir lygių galimybių pagrindu naudotis įvairiais kanalais bei paslaugomis yra būtina sąlyga specialiam visuomeninio transliavimo įsipareigojimui vykdyti“. Be to, visuomeninio transliavimo srityje turi „būti pasinaudota technologijų pažanga“, teikiama „naujų garso, vaizdo bei informavimo paslaugų ir naujųjų technologijų nauda visuomenei“ ir siekiama „plėtoti ir įvairinti skaitmeninio amžiaus veiklą“. Galiausiai „visuomeniniai transliuotojai turi būti pajėgūs ir toliau užtikrinti didelę programų įvairovę, atsižvelgdami į valstybių narių apibrėžtas funkcijas, kad būtų kreipiamasi į visą visuomenę; šiomis aplinkybėmis visuomeninis transliuotojas gali teisėtai siekti plačios auditorijos“⁽¹²⁾.
13. Visuomeninio transliavimo svarba skatinant kultūrų įvairovę pripažinta ir 2005 m. UNESCO konvencijoje dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo, kurią patvirtino Taryba Bendrijos vardu ir kuri dėl to yra EB teisės dalis⁽¹³⁾. Konvencijoje teigiama, kad kiekviena konvencijos šalis gali patvirtinti „priemonės, skirtas kultūrų raiškos įvairovei savo šalies teritorijoje apsaugoti ir skatinti“. Tokios priemonės, be kita ko, gali apimti „priemonės, skirtas žiniasklaidos priemonių įvairovei skatinti, taip pat ir per visuomeninį transliuotoją“⁽¹⁴⁾.
14. Šios visuomeninio transliavimo vertybės lygiai tiek pat svarbios ir sparčiai kintančioje naujų žiniasklaidos priemonių aplinkoje. Tai taip pat pabrėžta Europos Tarybos
- priimtose rekomendacijose dėl žiniasklaidos pliuralizmo ir žiniasklaidos turinio įvairovės⁽¹⁵⁾ ir dėl visuomeninės žiniasklaidos priemonių vaidmens informacinėje visuomenėje⁽¹⁶⁾. Pastarojoje rekomendacijoje Europos Tarybos valstybės narės raginamos „užtikrinti visuomeninės žiniasklaidos veikimą (...) skaidriu ir atskaitingu būdu“ ir „suteikti visuomenei žiniasklaidai galimybę visapusiškai ir veiksmingai reaguoti į informacinės visuomenės iššūkius, atsižvelgiant į dvejopą – viešąją ir privačiąją Europos elektroninės žiniasklaidos struktūrą ir atkreipiant dėmesį į rinkos ir konkurencijos klausimus“.
15. Rezoliucijoje dėl žiniasklaidos sutelkimo ir pliuralizmo Europos Sąjungoje Europos Parlamentas rekomenduoja, „kad taisyklės, reguliuojančios valstybės paramą, būtų nustatytos ir įgyvendinamos taip, kad sudarytų sąlygas visuomenei žiniasklaidai atlikti savo funkciją dinamiškoje aplinkoje ir būtų užtikrinta, kad visuomeninė žiniasklaida, remdamasi skaidrumo ir atskaitingumo principais, turėtų galimybę atlikti jai valstybių narių skirtas užduotis ir išvengti valstybės lėšų neteisėto naudojimo politiniais arba ekonominiais sumetimais“⁽¹⁷⁾.
16. Be to, nepaisant to, kas minėta, reikia pažymėti, kad komerciniai transliuotojai, kurių daliai taikomi viešųjų paslaugų reikalavimai, taip pat aktyviai dalyvauja įgyvendinant Amsterdamo protokolo tikslus, nes prisideda prie pliuralizmo, skatina kultūrinius bei politinius debatus ir didina programų pasiūlą. Be to, laikraščių leidėjai ir kitos spausdintinės žiniasklaidos priemonės yra svarbūs objektyviai informuotos visuomenės ir demokratijos garantai. Atsižvelgiant į tai, kad šie operatoriai šiuo metu konkuruoja su transliuotojais internete, visiems šiems komercinės žiniasklaidos teikėjams susirūpinimą kelia galimi neigiami visuomeniniais transliuotojams teikiamos valstybės pagalbos padariniai naujų verslo modelių vystymuisi. Kaip primenama Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvoje⁽¹⁸⁾, „privatių ir visuomeninių audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjų koegzistavimas yra išskirtinis Europos audiovizualinės žiniasklaidos rinkos požymis“. Iš tiesų visos šalys suinteresuotos išlaikyti proporcingą visuomeninės ir privačios žiniasklaidos pliuralizmą ir šiandieninėje dinamiškoje žiniasklaidos aplinkoje.

⁽¹²⁾ 1999 m. sausio 25 d. Tarybos ir Taryboje susirinkusių valstybių narių vyriausybės atstovų rezoliucija (OL C 30, 1999 2 5, p. 1).

⁽¹³⁾ UNESCO konvencija dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo, patvirtinta 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos sprendimu 2006/515/EB. Pagal Tarybos sprendimo 2 priedą „Konvencija įpareigoja Bendriją, kuri užtikrins tinkamą Konvencijos įgyvendinimą“.

⁽¹⁴⁾ UNESCO konvencijos dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo 6 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies h punktas.

⁽¹⁵⁾ 2007 m. sausio 31 d. 985-ajame ministrų atstovų posėdyje priimta Ministrų Komiteto rekomendacija Nr. CM/Rec(2007)2 valstybėms narėms dėl žiniasklaidos pliuralizmo ir žiniasklaidos turinio įvairovės.

⁽¹⁶⁾ 2007 m. sausio 31 d. 985-ajame ministrų atstovų posėdyje priimta Ministrų Komiteto rekomendacija Nr. CM/Rec(2007)3 valstybėms narėms dėl visuomeninės žiniasklaidos vaidmens informacinėje visuomenėje.

⁽¹⁷⁾ 2008 m. rugsėjo 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl žiniasklaidos sutelkimo ir pliuralizmo Europos Sąjungoje (2007/2253(INI)).

⁽¹⁸⁾ Žr. 6 išnašą.

3. TEISINĖS APLINKYBĖS

17. Visuomeninio transliavimo paslaugoms taikant valstybės pagalbos taisykles reikia atsižvelgti į daugybę įvairių veiksnių. Valstybės pagalbos vertinimas grindžiamas 87 ir 88 straipsniais dėl valstybės pagalbos ir 86 straipsnio 2 dalimi dėl Sutarties taisyklių ir konkurencijos taisyklių taikymo, ypač bendros ekonominės svarbos paslaugoms. Maastrichto sutartyje įtrauktas 151 straipsnis dėl kultūros ir 87 straipsnio 3 dalies d punktas dėl pagalbos kultūrai skatinti. Amsterdamo sutartyje yra speciali nuostata (16 straipsnis) dėl bendros ekonominės svarbos paslaugų ir Amsterdamo protokolas dėl valstybių narių visuomeninės transliacijos sistemos.

18. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų reguliavimo sistema Europos lygmeniu koordinuojama taikant Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą. Valstybinių įmonių finansinio skaidrumo reikalavimai reglamentuojami Skaidrumo direktyva⁽¹⁹⁾.

19. Šias taisykles aiškina Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas. Komisija taip pat priėmė keletą komunikatų dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo. Visų pirma 2005 m. Komisija priėmė bendros ekonominės svarbos paslaugų bendrąsias nuostatas⁽²⁰⁾ ir sprendimą⁽²¹⁾, kuriuose išaiškinti EB sutarties 86 straipsnio 2 dalies reikalavimai. Sprendimas taikomas ir transliavimo srityje, jei laikomasi Sprendimo 2 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytų sąlygų⁽²²⁾.

4. 87 STRAIPSNIO 1 DALIES TAIKymo SĄLYGOS

4.1. Visuomeniniams transliuotojams teikiamo valstybės finansavimo valstybės pagalbos pobūdis

20. Pagal 87 straipsnio 1 dalį valstybės pagalbos sąvoka apima šias sąlygas: 1) turi būti valstybės įsikišimas arba įsikišimas panaudojant valstybinius išteklius, 2) įsikišimas turi turėti įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai, 3) juo turi būti suteiktas pranašumas pagalbos gavėjui, 4) jis turi arba gali iškreipti konkurenciją⁽²³⁾. Valstybės pagalbos buvimas turi būti vertinamas objektyviai, atsižvelgiant į Bendrijos teismų praktiką.

⁽¹⁹⁾ 2006 m. lapkričio 16 d. Komisijos direktyva 2006/111/EB.

⁽²⁰⁾ Žr. 4 išnašą.

⁽²¹⁾ Žr. 3 išnašą.

⁽²²⁾ Pagal sprendimo 2 straipsnio 1 dalies a punktą jis taikomas valstybės pagalbai kompensacijos už viešąją paslaugą forma, „skiriamai įmonėms, kurių metinė apyvarta prieš atskaitant mokesčius, įskaitant visą veiklą, yra mažesnė kaip 100 mln. eurų per dvejus finansinius metus iki tų metų, kuriais buvo patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, o metinė kompensacijos suma už šias paslaugas yra mažesnė kaip 30 mln. eurų“.

⁽²³⁾ Sprendimas sujungtose bylose T-309/04, T-317/04, T-329/04 ir T-336/04 TV2, 156 punktas.

21. Vertinant valstybės pagalbos pobūdį pagal 87 straipsnio 1 dalį, lemiamas kriterijus yra valstybės įsikišimo poveikis, o ne jos tikslas. Visuomeniniai transliuotojai paprastai finansuojami iš valstybės biudžeto arba renkant mokesčių iš transliavimo įrangos turėtojų. Tam tikromis konkrečiomis aplinkybėmis valstybė skiria kapitalo injekciją arba panaikina skolas visuomeninių transliuotojų naudai. Šios finansinės priemonės paprastai priskirtinos valstybinės valdžios institucijoms ir yra susijusios su valstybės išteklių pervedimu⁽²⁴⁾.

22. Valstybinis visuomeninių transliuotojų finansavimas paprastai taip pat gali būti laikomas turinčiu įtakos valstybių narių prekybai. Teisingumo Teismas yra pažymėjęs: „Kai valstybės arba iš valstybės išteklių suteikta pagalba sustiprina įmonės padėtį, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojančiomis įmonėmis, turi būti tariama, kad ši pagalba joms padarė įtaką⁽²⁵⁾“. Būtent tokios pozicijos laikomasi programų transliavimo teisių įsigijimo ir pardavimo, kuris dažnai vykdomas tarptautiniu lygmeniu, srityse. Visuomeninių transliuotojų, kuriems leista parduoti reklamos laiką, rodoma reklama taip pat turi tarptautinį poveikį, ypač vienakalbėse teritorijose, kurios yra ne vienoje valstybėje. Be to, komercinių transliuotojų nuosavybės sistema gali aprėpti ne vieną valstybę. Internetu paslaugos paprastai teikiamos pasauliniu mastu.

23. Dėl pranašumo buvimo Teisingumo Teismas *Altmark* byloje⁽²⁶⁾ išaiškino, kad viešosios paslaugos kompensacija nėra valstybės pagalba, jeigu bendrai tenkinamos keturios sąlygos. Pirmą, įmonė gavėja turi iš tikrųjų turėti vykdyti numatytus viešųjų paslaugų įsipareigojimus, ir įsipareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti. Antra, duomenys, kuriais remiantis apskaičiuojama kompensacija, turi būti objektyviai ir skaidriai nustatyti iš anksto. Trečia, kompensacija negali viršyti sumos, kuri būtina siekiant atlyginti visas arba dalį viešųjų paslaugų įsipareigojimų vykdymo išlaidų, atsižvelgiant į atitinkamas pajamas ir pagrįstą pelną. Galiausiai, kai įmonė, kuri turėtų vykdyti viešosios paslaugos įsipareigojimus, konkrečiu atveju nėra atrenkama viešųjų pirkimų konkurso tvarka, sudarančia sąlygas atrinkti konkurso dalyvį, galintį teikti šias paslaugas bendruomenei už mažiausią kainą, kompensacijos dydis turi

⁽²⁴⁾ Dėl mokesčio už licencijos finansavimą priskyrimo valstybės lėšoms žr. sprendimą sujungtose bylose T-309/04, T-317/04, T-329/04 ir T-336/04 TV2, 158–159 punktai.

⁽²⁵⁾ *Philip Morris Holland* prieš Komisiją, C-730/79, 1980, Rink. p. 2671, 11 punktas; Italija prieš Komisiją, C-303/88, 1999, Rink. p. I-1433, 27 punktas; Vokietija prieš Komisiją, C-156/98, 2000, Rink. p. I-6857, 33 punktas.

⁽²⁶⁾ Byla C-280/00, žr. 2 išnašą.

būti nustatomas remiantis sąnaudų, kurias vykdydama minėtus įsipareigojimus patirtų įprasta, gerai valdoma ir turinti tinkamų priemonių būtinoms viešosios paslaugos reikalavimams vykdyti įmonė, analize.

24. Jei finansavimas neatitinka minėtų sąlygų, būtų laikoma, kad juo atrankos būdu palaikomi tik konkretūs transliuotojai ir taip iškreipiama ar gali būti iškreipta konkurencija.

4.2. Pagalbos pobūdis. Esama pagalba, palyginti su nauja pagalba

25. Šiuo metu daugelyje valstybių narių veikiančios finansavimo schemos pradėtos taikyti jau seniai. Todėl Komisija visų pirma turi nustatyti, ar tokios schemos gali būti laikomos „esama pagalba“ pagal 88 straipsnio 1 dalį. Laikydamosi šios nuostatos „Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja visas tose valstybėse esamas pagalbos sistemas. Valstybėms narėms ji siūlo atitinkamas priemones, reikalingas bendrajai rinkai palaipsniui plėtoti arba jai veikti“.

26. Pagal Procedūrinio reglamento (27) 1 straipsnio b punkto i papunktį esama pagalba yra „visa pagalba, kuri (...) iki Sutarties įsigaliojimo buvo teikiama atitinkamose valstybėse narėse, t. y. individuali pagalba ir pagalbos sistemos, įgyvendintos iki Sutarties įsigaliojimo ir toliau taikomos“.

27. Austrijos, Suomijos ir Švedijos atveju valstybės pagalbos priemonės, kurios pradėtos taikyti iki EEE susitarimo įsigaliojimo šiose šalyse 1994 m. sausio 1 d., laikomos esama pagalba. Dešimties valstybių narių, kurios į ES įstojo 2004 m. (Čekija, Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Malta, Lenkija, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija) ir Rumunijos bei Bulgarijos, kurios įstojo 2007 m., atveju 1994 m. gruodžio 10 d. pradėtos taikyti priemonės, kurios įtrauktos į sąrašą, pridėtą prie Stojimo sutarties ir patvirtintos pagal vadinaimą „laikinąją procedūrą“, laikomos esama pagalba.

28. Pagal Procedūrinio reglamento 1 straipsnio b punkto v papunktį esama pagalba taip pat yra „pagalba, kuri yra esama pagalba, nes galima nustatyti, ar jos patvirtinimo metu tai nebuvo pagalba, o tokia ji tapo vėliau dėl bendrosios rinkos vystymosi, ir nebuvo atitinkamos valstybės narės pakeista“.

29. Pagal Teisingumo Teismo praktiką (28) Komisija turi tikrinti, ar nuo pagalbos teikimo pradžios nepasikeitė bendrosios teisinės nuostatos, pagal kurias ta pagalba

buvo suteikta. Komisija mano, kad tinkamiausias būdas yra kiekvieno atvejo vertinimas atskirai (29), atsižvelgiant į visus elementus, susijusius su konkrečios valstybės narės transliavimo sistema.

30. Kaip rodo praktika Gibraltaro byloje (30), ne kiekvienu esamos pagalbos pakeitimo atveju turėtų būti laikoma, kad esama pagalba keičiama nauja pagalba. Kaip nurodo Pirmosios Instancijos Teismas, „pradinė schema tampa nauja pagalbos schema, tik jei pakeitimas daro poveikį tikrajai pradinės schemos esmei. Jeigu naujasis elementas yra aiškiai atskiriamas nuo pradinės schemos, esama schema nelaikoma iš esmės pakeista“.

31. Atsižvelgdama į pirmiau išdėstytus argumentus Komisija, priimdama sprendimus, iš esmės nagrinėjo: 1) ar pradinė visuomeninių transliuotojų finansavimo sistema yra esama pagalba pagal 26 ir 27 dalyse nurodytas taisykles; 2) ar paskesniais pakeitimais keičiama tikroji pradinės priemonės esmė (t. y. pranašumo pobūdis arba finansavimo šaltinis, pagalbos tikslas, gavėjai arba gavėjų veiklos apimtis), ar šie pakeitimai yra vien tik oficialaus ar administracinio pobūdžio; ir 3) jeigu paskesni pakeitimai yra esminiai, ar jie atskiriami nuo pradinės priemonės, ir tokiu atveju gali būti vertinami atskirai; ar jie nuo pradinės priemonės neatskiriami ir visa pradinė priemonė virsta nauja pagalba.

5. VALSTYBĖS PAGALBOS SUDERINAMUMO VERTINIMAS PAGAL 87 STRAIPSNIO 3 DALĮ

32. Nors kompensacija už visuomeninio transliavimo paslaugas paprastai vertinama pagal Sutarties 86 straipsnio 2 dalį, 87 straipsnio 3 dalyje išvardytos leidžiančios nukrypti nuostatos irgi iš principo gali būti taikomos transliavimo srityje, jeigu paisoma atitinkamų sąlygų.

(27) 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83 1999 3 27, p. 1).

(28) Sprendimas *Namur-Les Assurances du Cr dit SA* prieš *Office National du Ducroire* ir Belgijos valstybę, C-44/93, 1994, Rink. p. I-3829.

(29) Žr., pvz., Komisijos sprendimus šiose bylose: E 8/06 dėl valstybės finansavimo flamandų visuomeniniam transliuotojui VRT (OL C 143, 2008 6 10, p. 7), E 4/05 dėl valstybės pagalbos finansavimo RTE ir TNAG (TG4) (OL C 121, 2008 5 17, p. 5), E 9/05 dėl licencijos mokesčio mokėjimų RAI (OL C 235, 2005 9 23, p. 3), E 10/2005 dėl licencijos mokesčio mokėjimų *France 2* ir *France 3* (OL C 240, 2005 9 30, p. 20), E 8/05 dėl Ispanijos nacionalinio visuomeninio transliuotojo RTVE (OL C 239, 2006 10 4, p. 17), C 2/04 dėl Nyderlandų visuomeniniam transliuotojų *ad hoc* finansavimo (OL L 49, 2008 2 22, p. 1), C 60/99, 2003 m. gruodžio 10 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos, kurią Prancūzija suteikė *France 2* ir *France 3* (OL L 361, 2004 12 8, p. 21), C 62/99, 2003 m. spalio 15 d. Komisijos sprendimas dėl priemonių, kurias Italija įgyvendino dėl RAI SpA (OL L 119, 2004 4 23, p. 1), NN 88/98 dėl visą parą veikiančio naujienų kanalo be reklamos su licencijos mokesčiu finansavimo iš BBC (OL C 78, 2000 3 18, p. 6) ir NN 70/98 dėl valstybės pagalbos visuomeninio transliavimo kanalams *Kinderkanal* ir *Phoenix* (OL C 238, 1999 8 21, p. 3).

(30) Sujungtos bylos T-195/01 ir T-207/01, Rink. 2002, p. II-2309.

33. Pagal Sutarties 151 straipsnio 4 dalį Bendrija, imdamasi veiksmų pagal kitas Sutarties nuostatas, turi atsižvelgti į kultūrinės ypatybės visų pirma, kad būtų gerbiama ir skatinama jos kultūrų įvairovė. Taip pat Sutarties 87 straipsnio 3 dalies d punktu Komisijai leidžiama kultūrai remti skirtą pagalbą laikyti derančia su bendrąja rinka, jeigu tokia pagalba nedaro poveikio prekybos sąlygoms ir konkurencijai Bendrijoje taip, kad tai prieštarautų bendram interesui.
34. Komisijos užduotis – kaip ir kitų 87 straipsnio 3 dalies išlygų atveju – nuspręsti, kaip šią nuostatą taikyti. Reikia atminti, kad atleidimą nuo valstybės pagalbos uždraudimo reglamentuojančios nuostatos turi būti griežtai taikomos. Atitinkamai Komisija mano, kad leidžianti nukrypti nuostata dėl kultūros gali būti taikoma tik tada, kai kultūros produktas yra aiškiai nustatytas arba nustatytinas⁽³¹⁾. Komisija taip pat laikosi nuomonės, kad kultūros sąvoka turi būti taikoma nagrinėjamo produkto turiniui ir pobūdžiui, o ne terpei ar jo platinimui *per se*⁽³²⁾. Be to, pagal 87 straipsnio 3 dalies d punktą⁽³³⁾ valstybės narės švietimo bei demokratiniai poreikiai turi būti atskirti nuo kultūros skatinimo.
35. Valstybės pagalbą teikiant visuomeniniams transliuotojams visuomenės kultūriniai, demokratiniai ir švietimo poreikiai paprastai neatskiriami. Paprastai 87 straipsnio 3 dalies d punktas taikytinas, tik jei finansavimo priemonė konkrečiai skirta kultūros tikslams skatinti. Valstybės pagalba visuomeniniams transliuotojams paprastai teikiama kaip kompensacija už įpareigojimo teikti viešąją paslaugą vykdymą ir vertinama pagal 86 straipsnio 2 dalį, remiantis šiame komunikate išdėstytais kriterijais.
- 6. VALSTYBĖS PAGALBOS SUDERINAMUMO VERTINIMAS PAGAL 86 STRAIPSNIO 2 DALĮ**
36. Pagal 86 straipsnio 2 dalį „įmonėms, kurioms yra patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, arba pajamų gaunančioms monopolinėms įmonėms šioje Sutartyje nustatytos taisyklės, ypač konkurencijos taisyklės, yra taikomos, jei jų taikymas nei teisiškai, nei faktiškai netrukdo atlikti joms patikėtų specialių uždavinių. Prekybos plėtojimui neturi būti daroma tokio poveikio, kuris prieštarautų Bendrijos interesams“.
37. Teisingumo Teismas nuolatos tvirtino, kad 86 straipsniu numatoma leidžianti nukrypti nuostata, todėl turi būti aiškinamas siaurai. Teisingumo Teismas išaiškino, jog tam, kad priemonei galėtų būti taikoma tokia leidžianti nukrypti nuostata, būtina įvykdyti visas šias sąlygas:
- i) susijusi paslauga turi būti bendros ekonominės svarbos paslauga ir valstybė narė turi aiškiai ją apibrėžti kaip tokią paslaugą (apibrėžtis)⁽³⁴⁾;
 - ii) susijusiai įmonei valstybė narė turi būti atvirai patikėjusi teikti tą paslaugą (patikėjimas)⁽³⁵⁾;
 - iii) taikomos Sutartyje nustatytos konkurencijos taisyklės (šiuo atveju – valstybės pagalbos draudimas) turi trukdyti įmonei vykdyti jai priskirtas užduotis, o atleisus nuo jų taikymo prekybos plėtojimui neturi būti daroma tokio poveikio, kuris prieštarautų Bendrijos interesams (proporcingumo kriterijus)⁽³⁶⁾.
38. Konkrečių visuomeninio transliavimo paslaugų atveju minėtas būdas turi būti suderintas atsižvelgiant į aiškinajamąsias Amsterdamo protokolo nuostatas, kurios nurodo „su viešosiomis paslaugomis susijusius įgaliojimus, kuriuos suteikia, apibrėžia ir organizuoja kiekviena valstybė narė“ (apibrėžtis ir patikėjimas), ir numato leidžiančią nukrypti nuo Sutarties taisyklių nuostatą, kai visuomeninio transliavimo paslaugos finansuojamos, „jeigu šis finansavimas teikiamas transliuojančiosioms organizacijoms, kad jos vykdytų su viešosiomis paslaugomis susijusius įgaliojimus (...) ir (...) prekybos sąlygų ir konkurencijos Bendrijoje nepaveikia taip, kad pakenktų bendriems interesams, taip pat atsižvelgiant į šios viešosios paslaugos funkcijų vykdymą“ (proporcingumas).
39. Ar kriterijai įvykdyti, vertina Komisija – Sutarties sergėtoja, remdamasi valstybių narių pateikta informacija. Kiek tai susiję su viešųjų paslaugų funkcijos apibrėžtimi, Komisijos užduotis – patikrinti, ar nėra akivaizdaus neatitikimo (žr. 6.1 skirsnį). Be to, Komisija tikrina, ar yra aiškus patikėjimas ir veiksmingai prižiūrima, kad būtų laikomasi įgaliojimo teikti viešąsias paslaugas (žr. 6.2 skirsnį).

⁽³¹⁾ Pvz., Komisijos sprendimai NN 88/98 dėl visą parą veikiančio naujienų kanalo BBC (OL C 78, 2000 3 18), NN 70/98 dėl *Kinderkanal* ir *Phoenix* (OL C 238, 1999 8 21).

⁽³²⁾ Pvz., Komisijos sprendimas Nr. 458/2004 dėl valstybės pagalbos *Espacio Editorial Andaluza Holding sl.*, žr. OL C 131, 2005 5 29.

⁽³³⁾ NN 70/98 dėl valstybės pagalbos visuomeniniams transliuotojams *Kinderkanal* ir *Phoenix* (OL C 238, 1999 8 21, p. 3).

⁽³⁴⁾ Sprendimas byloje *Zuechner*, C-172/80, 1981, Rink. p. 2021.

⁽³⁵⁾ Sprendimas byloje *GT-Link*, C-242/95, 1997, Rink. p. 4449.

⁽³⁶⁾ Sprendimas byloje *EDF ir GDF*, C-159/94, 1997, Rink. p. I-5815.

40. Tikrindama proporcingumą Komisija nagrinėja, ar bet koks dėl kompensacijos už viešąsias paslaugas atsiradęs konkurencijos iškreipimas gali būti pateisintas dėl poreikio teikti viešąją paslaugą ir numatyti jos finansavimą. Komisija, pirmiausia remdamasi duomenimis, kuriuos valstybės narės turi pateikti, vertina, ar yra pakankamai garantijų, kad būtų išvengta valstybinio finansavimo neproporcingo poveikio, kompensacijos permokos bei kryžminio subsidijavimo ir būtų užtikrinta, kad visuomeniniai transliuotojai savo komercinėje veikloje laikytųsi rinkos sąlygų (žr. 6.3 ir tolesnius skirsnius).
41. Valstybės pagalbai taikomų reikalavimų laikymosi vertinimas turi būti pagrįstas konkrečiomis kiekvienos nacionalinės sistemos savybėmis. Komisija žino, kad nacionalinės transliavimo sistemos ir kitos valstybių narių žiniasklaidos rinkų savybės skiriasi. Todėl pagal Komisijos praktiką⁽³⁷⁾ valstybės pagalbos visuomeniniams transliuotojams suderinamumas pagal 86 straipsnio 2 dalį vertinamas kiekvieną kartą atskirai ir laikantis tolesniuose skirsniuose nustatytų pagrindinių principų.
42. Komisija taip pat atsižvelgs į sunkumus, galinčius kilti kai kurioms mažesnėms valstybėms narėms renkant reikiamas lėšas, jei viešųjų paslaugų kaina vienam gyventojui *ceteris paribus* bus didesnė⁽³⁸⁾, ir į galimus kitoms žiniasklaidos priemonėms šiose valstybėse narėse rūpimus dalykus.

6.1. Viešųjų paslaugų funkcijos apibrėžtis

43. Tam, kad būtų įvykdyta 37 dalies i punkte minėta 86 straipsnio 2 dalies taikymo sąlyga, būtina nustatyti oficialią viešųjų paslaugų įpareigojimo apibrėžtį. Tiksliai tokio atveju Komisija galės pakankamai patikimai teisiškai įvertinti, ar 86 straipsnio 2 dalyje numatyta leidžianti nukrypti nuostata taikytina.
44. Kompetenciją apibrėžti viešųjų paslaugų įpareigojimo sąvoką turi valstybės narės; jos šį klausimą gali spręsti nacionaliniu, regionų ar vietos lygmenimis laikydamosi

⁽³⁷⁾ Žr., pvz., naujausius Komisijos sprendimus šiose bylose: E 8/06 dėl valstybės finansavimo flandų visuomeniniam transliuotojui VRT (OL C 143, 2008 6 10, p. 7), E 4/05 dėl valstybės pagalbos finansavimo RTE ir TNAG (TG4) (OL C 121, 2008 5 17, p. 5), E 3/05 dėl pagalbos Vokietijos visuomeniniams transliuotojams (OL C 185, 2007 8 8, p. 1), E 9/05 dėl licencijos mokesčio mokėjimų RAI (OL C 235, 2005 9 23, p. 3), E 10/05 dėl licencijos mokesčio mokėjimų *France 2* ir *France 3* (OL C 240, 2005 9 30, p. 20), pagalba E8/05 Ispanijos nacionaliniam visuomeniniam transliuotojui RTVE (OL C 239, 2006 10 4, p. 17), C 2/04 dėl Nyderlandų visuomeninių transliuotojų *ad hoc* finansavimo (OL L 49, 2008 2 22, p. 1).

⁽³⁸⁾ Su panašiais sunkumais taip pat gali būti susidurta, jei visuomeninis transliavimas skirtas kalbinėms mažumoms ar vietiniams poreikiams.

nacionalinės teisės. Apskritai, naudojantis šia kompetencija, būtina atsižvelgti į Bendrijos „bendros ekonominės svarbos paslaugų“ sąvoką.

45. Valstybių narių viešųjų paslaugų įpareigojimo apibrėžtis turėtų būti kuo tikslesnė. Neturi kilti abejonių, ar tam tikros rūšies veikla, kurią vykdo įgaliotasis operatorius, yra numatyta valstybės narės, kaip įgaliojimas teikti viešąsias paslaugas. Be aiškios ir tikslios visuomeniniam transliuotojui nustatytų įpareigojimų apibrėžties Komisija negalėtų atlikti savo užduočių pagal 86 straipsnio 2 dalį ir todėl negalėtų suteikti jokių išlygų pagal tą nuostatą.
46. Ne visuomeniniams operatoriams taip pat svarbu, kad būtų aiškiai nustatyta veikla, priskiriama viešųjų paslaugų teikimo funkcijai, kad šie operatoriai galėtų planuoti savo veiklą. Be to, viešųjų paslaugų funkcijos terminai turėtų būti pakankamai tikslūs, kad valstybių narių institucijos galėtų veiksmingai kontroliuoti, kaip laikomasi reikalavimų pagal kito skirsnio nuostatas.
47. Taip pat, atsižvelgiant į ypatingą transliavimo sektoriaus pobūdį ir poreikį užtikrinti visuomeninių transliuotojų redakcinę nepriklausomybę, paprastai svarstoma galimybė nustatyti kokybinę apibrėžtį, pagal kurią transliuotojas įgaliojamas užtikrinti platų programų pasirinkimą ir transliuojamų programų pusiausvyrą ir įvairovę, atsižvelgiant į aiškinamąsias Amsterdamo protokolo nuostatas, pagrįstas 86 straipsnio 2 dalimi⁽³⁹⁾. Paprastai laikoma, kad tokia apibrėžtis atitinka tikslą tenkinti konkrečios visuomenės demokratinis, socialinius ir kultūrinius poreikius ir užtikrinti pliuralizmą, įskaitant kultūrų ir kalbų įvairovę. Kaip pareiškė Pirmosios instancijos teismas, tokios plačiai apibrėžtos viešųjų paslaugų funkcijos teisėtumas priklauso nuo visuomeninio transliuotojo siūlomų paslaugų kokybinių reikalavimų⁽⁴⁰⁾. Viešųjų paslaugų funkcijos apibrėžtimi taip pat gali būti atsižvelgta į veiklos plėtrą ir įvairovę skaitmeniniame amžiuje ir į ją įtraukiamos visomis platavimo platformomis teikiamos audiovizualinės paslaugos.

⁽³⁹⁾ Sprendimas byloje T-442/03 SIC prieš Komisiją, 2008, 201 punktas, ir sprendimas sujungtose bylose T-309/04, T-317/04, T-329/04 ir T-336/04 *TV2/Danmark* prieš Komisiją, 2008, 122–124 punktai.

⁽⁴⁰⁾ Pasak Pirmosios instancijos teismo, šie kokybiniai kriterijai yra „priežastis pripažinti transliavimo BESP bendrame nacionalinės televizijos kontekste“. „Nėra priežasčių, dėl kurių plačiai apibrėžta transliavimo BESP, kuri auksuoja šiuos kokybinius reikalavimus dėl komercinio operatoriaus elgesio (...) toliau būtų finansuojama valstybės (...)“, T-442/03, SIC prieš Komisiją, 211 punktas.

48. Kalbant apie viešųjų paslaugų apibrėžtį transliavimo sektoriuje, Komisijai skirta tik patikrinti, ar nėra akivaizdaus neatitikimo. Komisija negali nei nuspręsti, kurios programos turi būti teikiamos ir finansuojamos kaip bendros ekonominės svarbos paslaugos, nei kvestionuoti tam tikro produkto pobūdžio ar kokybės. Tačiau viešųjų paslaugų funkcijos apibrėžtis būtų akivaizdžiai netinkama, jei į ją būtų įtraukta veikla, kurios pagrindai negalima laikyti – kaip nurodoma Amsterdamo protokole – „demokratiniais, socialiniais ir kultūriniais kiekvienos visuomenės poreikiais“. Taip paprastai būtų vertinama, pvz., reklama, e. prekyba, teleparduotuvių paslaugos, padidinto tarifo telefono numerių žaidimuose prizui laimėti naudojimas⁽⁴¹⁾, rėmimas ar prekyba. Be to, gali atsirasti akivaizdus neatitikimas, kai naudojant valstybės pagalbą finansuojama veikla, kuri neduoda papildomos naudos – ja netenkinami socialiniai, demokratiniai ir kultūriniai visuomenės poreikiai.
49. Šiomis aplinkybėmis reikėtų atminti, kad viešųjų paslaugų funkcija aprėpia bendros svarbos visuomenei paslaugas. Viešųjų paslaugų funkcijos apibrėžties klausimas neturi būti painiojamas su šių paslaugų teikimui pasirinkto finansavimo mechanizmo klausimu. Todėl, nors visuomeniniai transliuotojai gali užsiimti komercine veikla, pavyzdžiui, parduoti reklamos laiką, kad gautų įplaukų, tokia veikla negali būti vertinama kaip viešųjų paslaugų funkcijos dalis⁽⁴²⁾.

6.2. Patikėjimas ir priežiūra

50. Tam, kad galėtų būti taikoma išlyga pagal 86 straipsnio 2 dalį, viešųjų paslaugų funkcija vienai ar daugiau įmonių turėtų būti patikėta oficialiu aktu (pavyzdžiui, teisės aktu, sutartimi arba privalomais įgaliojimais).
51. Patikėjimo akte (-uose) nurodomas tikslus įgaliojimo teikti viešąsias paslaugas pobūdis pagal 6.1 skirsnio nuostatas ir nustatomos kompensacijos skyrimo sąlygos ir priemonės, kurias taikant būtų išvengta kompensacijos permokos ir būtų galima ją susigrąžinti.
52. Jeigu į viešųjų paslaugų funkciją įtraukiamos naujos paslaugos, apibrėžtis ir patikėjimo aktas (-ai) turėtų būti atitinkamai pakeisti, laikantis 86 straipsnio 2 dalyje nustatytų apribojimų. Siekdamas leisti visuomeniniams transliuotojams greitai reaguoti į naujus technologijų pokyčius, valstybės narės taip pat gali numatyti, kad teikti naują
- paslaugą patikima atlikus 6.7 skirsnyje nurodytą vertinimą, prieš tai, kai formaliai konsoliduojamas pradinis patikėjimo aktas.
53. Tačiau formalaus patikėjimo nepakanka, kad visuomeninis transliuotojas galėtų teikti tiksliai apibrėžtas viešąsias paslaugas. Būtina, kad viešosios paslaugos būtų iš tikrųjų teikiamos, kaip nurodyta oficialiame valstybės ir patikėtosios įmonės susitarime. Todėl pageidautina, kad atitinkama institucija arba paskirta įstaiga skaidriai ir veiksmingai kontroliuotų, kaip vykdomas susitarimas. Tokia už priežiūrą atsakinga institucija arba įstaiga akivaizdžiai būtina, atsižvelgiant į patikėtajam operatoriui nustatytus kokybės standartus. Kaip apibrėžta Komisijos komunikate dėl Bendrijos audiovizualinės politikos skaitmeniniame amžiuje principų ir gairių⁽⁴³⁾, vertinti, kaip laikomasi kokybės standartų, nėra Komisijos užduotis: turi būti sudarytos sąlygos jai pasikliauti valstybių narių tinkamai vykdoma priežiūra, kaip transliuotojas atlieka viešųjų paslaugų funkciją, įskaitant tai funkcijai nustatytus kokybės reikalavimus⁽⁴⁴⁾.
54. Vadovaudamasi Amsterdamo protokolu, valstybės narės turi kompetenciją pasirinkti įgaliojimo teikti viešąsias paslaugas įgyvendinimo veiksmingos priežiūros mechanizmą, kad Komisija galėtų atlikti savo užduotis pagal 86 straipsnio 2 dalį. Tokia priežiūra atrodytų veiksminga tik tuo atveju, jeigu ją vykdytų nuo visuomeninio transliuotojo vadovų nepriklausoma išorės įstaiga, kuri turėtų įgaliojimus ir būtinus išteklius nuolatinei priežiūrai vykdyti, ir kurią įvykdžius būtų nustatomos tinkamos teisių gynimo priemonės, jeigu to reikia siekiant užtikrinti įgaliojimo teikti viešąsias paslaugas laikymąsi.
55. Nesant pakankamų ir patikimų požymių, kad viešosios paslaugos iš tikrųjų teikiamos taip, kaip yra įpareigota, Komisija negalėtų vykdyti savo užduočių pagal 86 straipsnio 2 dalį, todėl negalėtų daryti jokių išlygų pagal tą nuostatą.

6.3. Visuomeninio transliavimo finansavimo parinkimas

56. Pareigos teikti viešąsias paslaugas gali būti kiekybinės, kokybinės arba abiejų šių kategorijų. Nepriklausomai nuo jų formos, už jas gali būti atlyginama, jeigu transliuotojas patiria papildomų išlaidų, kurių paprastai nepatirtų.

⁽⁴¹⁾ Dėl žaidimų prizui laimėti renkant padidinto tarifo telefono numerius, pvz., teleparduotuvių paslaugos ar reklama, priskyrimo valstybės lėšoms pagal Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą, žr. Teismo sprendimą byloje C-195/06 *KommAustria* prieš ORF, 2007 10 18.

⁽⁴²⁾ Žr. sprendimą sujungtose bylose T-309/04, T-317/04, T 329/04 ir T-336/04 TV2, 2008, 107–108 punktai.

⁽⁴³⁾ COM(1999) 657 galutinis, 3 skirsnio 6 dalis.

⁽⁴⁴⁾ Žr. sprendimą byloje SIC prieš Komisiją T-442/03, 2008, 212 punktas.

57. Finansavimo schemas galima būtų skirti į dvi plačias kategorijas: „viengubą finansavimą“ ir „dvigubą finansavimą“. „Viengubo finansavimo“ kategorija aprėpia tas sistemas, kuriose visuomeninis transliavimas bet kokia forma finansuojamas tik valstybės lėšomis. „Dvigubo finansavimo“ sistemos aprėpia daug schemų, pagal kurias visuomeninis transliavimas finansuojamas įvairiai derinant valstybės lėšas ir įplaukas iš komercinės arba viešųjų paslaugų teikimo veiklos, pavyzdžiui, reklamos laiko ar programų pardavimo bei paslaugų teikimo už užmokestį.

58. Kaip nustatyta Amsterdamo protokole: „Europos bendrijos steigimo sutarties nuostatos nepažeidžia valstybių narių kompetencijos finansuoti visuomeninę transliaciją (...)“. Todėl Komisija iš principo neprieštarauja dėl dvigubos, o ne viengubos finansavimo schemos pasirinkimo.

59. Nors valstybės narės gali laisvai rinktis visuomeninio transliavimo finansavimo priemones, Komisija pagal 86 straipsnio 2 dalies nuostatas turi patikrinti, ar valstybės finansavimas nedaro neproporcingo poveikio konkurencijai bendrojoje rinkoje, kaip nurodyta 38 dalyje.

6.4. Valstybės pagalbos vertinimo skaidrumo reikalavimai

60. Tam, kad Komisija galėtų įvertinti valstybės pagalbą, būtina aiškiai ir tiksliai apibrėžti viešųjų paslaugų funkciją ir aiškiai bei atitinkamai atskirti viešųjų ir neviešųjų paslaugų veiklą, įskaitant aiškų apskaitos atskyrimą.

61. Atskirti viešųjų ir neviešųjų paslaugų veiklos apskaitą paprastai jau dabar reikalaujama nacionaliniu lygmeniu, nes būtina užtikrinti viešųjų lėšų naudojimo skaidrumą ir atskaitomybę. Atskyrus apskaitą bus galima ištirti įtarimus dėl kryžminio subsidijavimo ir apginti pagrįstas kompensacines išmokas bendros ekonominės svarbos užduotims. Nustatyti, ar valstybinis finansavimas yra skiriamas tik grynosioms viešųjų paslaugų funkcijos vykdymo išlaidoms ir todėl yra priimtinas pagal 86 straipsnio 2 dalį ir Amsterdamo protokolą, galima tik remiantis tinkamu išlaidų ir pajamų paskirstymu.

62. Pagal Direktyvą 2006/111/EB valstybės narės turi imtis skaidrumo priemonių, jeigu kuriai nors įmonei suteikiamos ypatingosios arba išimtinės teisės arba patikima teikti bendros ekonominės svarbos paslaugą ir jai bet

kuria forma už tokią paslaugą skiriama kompensacija už viešąsias paslaugas ir jei tokia įmonė užsiima kitokia veikla, t. y. neviešųjų paslaugų veikla. Tada taikomi šie skaidrumo reikalavimai: a) vidaus sąskaitos, kuriose apskaitoma skirtingų rūšių veikla, t. y. viešųjų paslaugų ir neviešųjų paslaugų veikla, turi būti atskirtos; b) visos išlaidos ir įplaukos turi būti teisingai priskirtos arba paskirstytos pagal nuosekliai taikomus ir objektyviai pagrįstus savikainos apskaitos principus; ir c) turi būti aiškiai nustatyti savikainos apskaitos principai, pagal kuriuos tvarkomos atskiros sąskaitos ⁽⁴⁵⁾.

63. Šie bendrieji skaidrumo reikalavimai taip pat taikomi transliuotojams, jeigu jiems patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugą, jie už tokią paslaugą gauna kompensaciją už viešąsias paslaugas ir kartu užsiima kita, neviešųjų paslaugų veikla.

64. Transliavimo sektoriuje sąskaitų atskyrimas nesudaro ypatingų rūpesčių dėl įplaukų dalies. Dėl šios priežasties Komisija mano, kad transliavimo operatoriai turėtų pateikti išsamią atskaitą apie pajamų šaltinius ir nurodyti visų pajamų, gautų iš viešųjų ir neviešųjų paslaugų veiklos, sumą.

65. Išlaidos, į kurias galima atsižvelgti, yra visos išlaidos, susidariusios teikiant viešąsias paslaugas. Jeigu įmonė vykdo su viešųjų paslaugų teikimu nesusijusią veiklą, gali būti atsižvelgta tik į su viešųjų paslaugų teikimu susijusias išlaidas. Komisija pripažįsta, kad visuomeninio transliavimo sektoriuje sąskaitų atskyrimas, susijęs su išlaidomis, gali būti sudėtingesnis. Taip yra todėl, kad ypač tradicinio transliavimo srityje, valstybės narės visą transliuotojo programą gali laikyti skirta viešųjų paslaugų funkcijai, tačiau kartu leisti naudoti ją ir komercijai. Kitaip tariant, viešųjų paslaugų ir neviešųjų paslaugų veiklos sąnaudos daugiausia yra tos pačios, o išlaidos ne visada gali būti proporcingai atskiriamos.

66. Išlaidos, susijusios su neviešųjų paslaugų veikla (pvz., reklamos rinkodaros išlaidos), turėtų visada būti aiškiai apibrėžtos ir atskirai apskaitomos. Be to, sąnaudos, kurios skirtos veiklai vienu metu plėtoti ir viešųjų, ir neviešųjų paslaugų srityje, turėtų būti pagal galimybes tinkamai proporcingai priskirtos atitinkamai viešųjų ir neviešųjų paslaugų veiklai.

⁽⁴⁵⁾ Direktyvos 2006/111/EB 4 straipsnis.

67. Kitais atvejais, kai tie patys ištekliai naudojami atliekant viešųjų paslaugų ir neviešųjų paslaugų uždavinius, jų išlaidos turėtų būti suskirstytos pagal bendrą įmonės išlaidų, patirtų vykdant veiklą, kai neviešosios paslaugos yra teikiamos ir kai jos neteikiamos, skirtumą⁽⁴⁶⁾. Tokiais atvejais tik viešųjų paslaugų veiklai priskirtinų išlaidų, nors jos yra naudingos ir neviešųjų paslaugų veiklai, nebūtina skirstyti tarp šių dviejų rūšių veiklos ir jas galima visas priskirti vien tik viešųjų paslaugų veiklai. Šį požiūrį, kuris paprastai taikomas kituose viešųjų paslaugų sektoriuose, skirtumą lemia visuomeninio transliavimo sektoriaus ypatumai. Visuomeninio transliavimo paslaugų srityje skaičiuojant grynąsias viešųjų paslaugų sąnaudas, reikia atsižvelgti į grynąjį pelną iš komercinės veiklos, susijusios su viešųjų paslaugų veikla, ir todėl mažinti kompensacijos už viešąsias paslaugas dydį. Dėl to sumažėja kryžminio subsidijavimo pavojus, nes bendros sąnaudos priskiriamos viešųjų paslaugų veiklai.

68. Pagrindinis pirmesniame punkte apibūdinto atvejo pavyzdys – programų kūrimo, kai transliuotojas vykdo viešųjų paslaugų misiją, išlaidos. Tokios programos skirtos ir viešųjų paslaugų funkcijai vykdyti, ir auditorijai telkti, siekiant parduoti reklamos laiką. Tačiau beveik neįmanoma visai tiksliai nustatyti, kiek programų žiūrėjimas atitinka viešųjų paslaugų funkciją, ir kiek gaunama pajamų iš reklamos. Dėl šios priežasties programų išlaidų paskirstymas šių dviejų rūšių veiklai gali būti savavališkas ir beprasmiškas.

69. Komisija mano, kad finansinis skaidrumas gali būti dar labiau padidintas tinkamai atskiriant viešųjų paslaugų veiklą nuo neviešųjų paslaugų veiklos visuomeninio transliuotojo organizacijos lygmeniu. Taikant funkcinį arba struktūrinį atskyrimą, paprastai būna paprasčiau iš pat pradžių išvengti kryžminio komercinės veiklos subsidijavimo ir užtikrinti pervedimo kainodarą bei „ištiestosios rankos“ principo laikymąsi. Todėl Komisija ragina valstybes nares funkcinį arba struktūrinį svarbios ir atskiriamos komercinės veiklos atskyrimą laikyti gerąja patirtimi.

6.5. Grynųjų sąnaudų principas ir kompensacijos permoka

70. Iš esmės, kadangi kompensacijos permoka nėra būtina bendros ekonominės svarbos paslaugai teikti, ji yra

laikoma nesuderinama valstybės pagalba, kuri turi būti grąžinama valstybei pagal šiame skirsnyje pateiktus paaiškinimus dėl visuomeninio transliavimo.

71. Komisija pirmiausia nustato, ar valstybės finansavimas yra tikrai būtinas įmonei jos viešųjų paslaugų užduotims atlikti. Tačiau tam, kad būtų laikomasi proporcingumo reikalavimo, apskritai būtina, jog kompensacijos už viešąsias paslaugas suma neviršytų grynųjų viešųjų paslaugų misijos sąnaudų, taip pat atsižvelgiant į kitas tiesiogines arba netiesiogines išlaidas, gautas vykdant viešųjų paslaugų misiją. Dėl šios priežasties, nustatant grynąsias viešųjų paslaugų išlaidas, atsižvelgiama į grynąjį pelną iš visos su viešųjų paslaugų veikla susijusios komercinės veiklos.

72. Kompensaciją už viešųjų paslaugų užduoties vykdymą gaunančios įmonės paprastai gali gauti pagrįstą pelną. Šį pelną sudaro nuosavo kapitalo grąžos norma atsižvelgiant į įmonei kylančią riziką arba jos nebuvimą. Transliavimo sektoriuje viešųjų paslaugų misiją dažnai atlieka transliuotojai, kurie nesiekia pelno arba neturi atlyginti už naudojamą kapitalą ir neužsiima jokia kita veikla, išskyrus viešųjų paslaugų teikimą. Komisija mano, kad tokiais atvejais nėra pagrindo įtraukti pelno elementą į kompensacijos už viešųjų paslaugų misijos vykdymą sumą⁽⁴⁷⁾. Tačiau kitais atvejais, pavyzdžiui, kai konkretūs viešųjų paslaugų įpareigojimai patikimi komerciniu pagrindu veikiančioms įmonėms, kurioms reikia atlyginti už į jas investuotą kapitalą, pelno elementas, atitinkantis sąžiningą atlygį už kapitalą atsižvelgiant į riziką, gali būti laikomas pagrįstu, jeigu jis yra tinkamai pateisintas, ir su sąlyga, kad yra būtinas viešųjų paslaugų įpareigojimams vykdyti.

73. Visuomeniniai transliuotojai gali pasilikti metinę viešosios paslaugos grynąsias sąnaudas viršijančią kompensaciją (kaip „viešųjų paslaugų atsargas“), jei tai būtina viešųjų paslaugų išįpareigojimams vykdyti. Apskritai Komisija mano, kad gali būti būtina pasilikti sumą, neviršijančią 10 % viešosios paslaugos misijos metinio biudžeto išlaidų, siekiant atlaikyti sąnaudų ir pajamų svyravimus. Paprastai šią ribą viršijančią kompensacijos permoką būtina grąžinti pernelyg neveluojant.

⁽⁴⁶⁾ Tai nusako hipotetinę padėtį, jei neviešųjų paslaugų veikla būtų nutraukta: dėl to sutaupytos lėšos sudarytų bendrųjų išlaidų, kurios turėtų būti priskirtos neviešųjų paslaugų veiklai, sumą.

⁽⁴⁷⁾ Žinoma, dėl šios nuostatos neužkertamas kelias visuomeniniams transliuotojams gauti pelno iš komercinės veiklos, nepriklausančios viešųjų paslaugų funkcijai.

74. Išimties tvarka visuomeniniams transliuotojams gali būti leidžiama pasilikti sumą, viršijančią 10 % jų viešųjų paslaugų misijos metinio biudžeto išlaidų. Tokia kompensacijos permoka priimtina, tik jeigu ji konkrečiai iš anksto ir įpareigojamai numatoma vienkartinėms didelėms išlaidoms, kurios yra būtinos viešųjų paslaugų misijai vykdyti⁽⁴⁸⁾. Tokios aiškiai numatytos kompensacijos permokos naudojimo terminas irgi turėtų būti aiškiai apribotas atsižvelgiant į jos paskirtį.
75. Kad Komisija galėtų vykdyti savo pareigas, valstybės narės nustato sąlygas, kuriomis visuomeniniai transliuotojai galėtų naudotis minėta kompensacijos permoka.
76. Minėta kompensacijos permoka naudojama tik viešųjų paslaugų veiklai finansuoti. Kryžminis komercinės veiklos subsidijavimas nepateisinamas ir yra nesuderinama valstybės pagalba.

6.6. Finansinės kontrolės priemonės

77. Valstybės narės pasirūpina tinkamomis priemonėmis, kad būtų išvengta kompensacijos permokos, numatytai pagal 72 ir 76 dalių nuostatas. Jos nuolat ir veiksmingai kontroliuoja, kaip naudojamas valstybinis finansavimas, kad būtų išvengta kompensacijos permokos ir kryžminio subsidijavimo, ir būtų kruopščiai tikrinamas „viešųjų paslaugų atsargų“ lygis bei naudojimas. Valstybės narės gali pasirinkti savo nacionalinėse transliavimo sistemose tinkamiausias ir veiksmingiausias kontrolės priemones, atsižvelgdamos į būtinybę užtikrinti derėjimą su viešųjų paslaugų funkcijos vykdymui prižiūrimi taikomomis priemonėmis.
78. Tokios kontrolės priemonės būtų veiksmingos, tik jeigu jas reguliariai, pageidautina kasmet, taikytų nuo visuomeninio transliuotojo nepriklausoma išorės įstaiga. Valstybės narės pasirūpina, kad būtų galima taikyti veiksmingas priemones kompensacijos permokai, didesnei nei numatyta pagal 6.5 skirsnio nuostatas, ir kryžminio subsidijavimo lėšoms susigrąžinti.
79. Finansinė visuomeninių transliuotojų padėtis turėtų būti nuodugnai tikrinama kiekvieno finansinio laikotarpio pabaigoje, kaip numatyta valstybių narių nacionalinėse transliavimo sistemose, o jei tokio laikotarpio nėra – laikotarpio, kuris paprastai neturėtų būti ilgesnis kaip ketveri metai, pabaigoje. Apskaičiuojant visuomeninio transliuotojo finansinius poreikius kitam laikotarpiui, atsižvelgiama į visas finansinio laikotarpio arba minėto lygiaverčio pabaigoje turimas „viešųjų paslaugų atsargas“. Valstybės narės patikrina, ar finansavimo lygis atitinka visuomeninio transliuotojo faktinius finansinius poreikius, jei kelis kartus iš eilės nustatoma, kad viešųjų paslaugų atsargos viršija 10 % metinių viešųjų paslaugų sąnaudų.
- #### 6.7. Visuomeninio transliavimo paslaugų įvairinimas
80. Pastaraisiais metais audiovizualinėse rinkose įvyko svarbių pokyčių, lėmusių besitęsiantį transliavimo paslaugų plėtoją ir įvairinimą. Dėl to kilo klausimų, susijusių su valstybės pagalbos taisyklių taikymu audiovizualinėms paslaugoms, kurios tradiciškai nelaikomos transliavimo veikla.
81. Komisija šiuo klausimu mano, kad visuomeniniai transliuotojai turėtų galėti visuomenės naudai technologijų atžvilgiu neutraliu pagrindu naudotis skaitmeninimo ir platinimo platformų įvairinimo teikiama galimybėmis. Siekiant užtikrinti esminį visuomeninių transliuotojų vaidmenį naujoje skaitmeninėje aplinkoje, visuomeniniai transliuotojai gali pasinaudoti valstybės pagalba audiovizualinėms paslaugoms naujomis platinimo platformomis teikti ir plačiosios visuomenės, ir specialiesiems interesams tenkinti, jeigu tos paslaugos skirtos tiems patiems demokratiniais, socialiniams ir kultūriniais susijusios visuomenės poreikiams ir nedaro neproporcingo poveikio rinkai, kuris nėra būtinas viešųjų paslaugų funkcijai vykdyti.
82. Sparčiai plėtojantis transliavimo rinkoms, keičiasi ir transliuotojų verslo modeliai. Transliuotojai, vykdydami viešųjų paslaugų funkciją, vis dažniau ima naudotis naujais finansavimo šaltiniais, pvz., interneto reklama arba paslaugų teikimas už užmokestį (vadinamosios mokamosios paslaugos, pvz., galimybė naudotis archyvais už mokesčių, specialiesiems interesams skirti televizijos kanalai, kai mokama už peržiūrą, galimybė naudotis mobiliosiomis paslaugomis už vienkartinį užmokestį, televizijos programų peržiūros atidėjimas už mokesčių, mokamojo interneto turinio parsisiuntimas ir kt.). Mokamųjų paslaugų atlygio elementas gali būti susijęs, pvz., su transliuotojų mokamais platinimo tinkle mokesčiais arba autoriniais atlyginimais (pvz., jeigu paslaugos teikiamos mobiliosiose platformose mokant platinimo mobiliuoju tinklu mokesčių).

⁽⁴⁸⁾ Tokios išimtinės atsargos gali būti pateisinamos, jeigu numatytos didelėms investicijoms į technologijas (pvz., skaitmeninimo), kurias numatoma atlikti tam tikru laiku ir kurios būtinos viešųjų paslaugų funkcijai vykdyti, arba svarbioms restruktūrizavimo priemonėms, kurios būtinos nenutrūkstamai visuomeninio transliuotojo veiklai palaikyti tinkamai apibrėžtu laikotarpiu.

83. Nors tradiciškai visuomeninio transliavimo paslaugos buvo nemokamos, Komisija mano, kad tokių paslaugų tiesioginio atlygio elementas tiesiogiai veikia žiūrovų naudojimąsi paslaugomis⁽⁴⁹⁾, tačiau nebūtinai reikia, kad šios paslaugos akivaizdžiai nepatenka į viešųjų paslaugų funkcijos sritį, jei mokėjimo aspektas neturi įtakos išskirtiniam viešųjų paslaugų pobūdžiui – tenkinti socialinius, demokratinius ir kultūrinius visuomenės poreikius, kuris atskiria viešąsias paslaugas nuo visiškai komercinės veiklos⁽⁵⁰⁾. Atlygio elementas – tai vienas iš klausimų, į kuriuos reikia atsižvelgti sprendžiant, ar įtraukti tokias paslaugas į viešųjų paslaugų funkciją, nes tai gali paveikti teikiamos paslaugos universalumą ir bendrą modelį, taip pat jos poveikį rinkai. Jeigu tam tikra paslauga, už kurią nustatytas mokestis, tenkinami konkretūs socialiniai, demokratiniai ir kultūriniai visuomenės poreikiai ir nedaromas neproporcingas poveikis konkurencijai ir tarpvalstybinei prekybai, valstybės narės gali patikėti visuomeniniams transliuotojams teikti tokią paslaugą kaip dalį jų viešųjų paslaugų funkcijos.
84. Kaip minėta, visuomeniniai transliuotojai gali pasinaudoti valstybės pagalba audiovizualinėms paslaugoms teikti visomis platformomis, jei laikomasi Amsterdamo protokole nurodytų esminių reikalavimų. Todėl valstybės narės, atvirų viešųjų konsultacijų pagrindu atlikdamos išankstinę vertinimą, nagrinėja, ar svarbios naujos visuomeninių transliuotojų numatytos audiovizualinės paslaugos atitinka Amsterdamo protokolo reikalavimus, t. y. ar jos atitinka socialinius, demokratinius ir kultūrinius visuomenės poreikius ir ar tinkamai atsižvelgiama į galimą poveikį prekybos sąlygoms ir konkurencijai.
85. Valstybės narės, atsižvelgdamos į transliavimo rinkos savybes ir raidą, taip pat į visuomeninio transliuotojo jau siūlomų paslaugų asortimentą, nustato, kas laikoma „svarbia nauja paslauga“. „Naujas“ veiklos pobūdis gali priklausyti, be kita ko, ir nuo paslaugos turinio, ir nuo vartojimo modalumų⁽⁵¹⁾. Vertinant paslaugos „svarbą“, galima atsižvelgti, pavyzdžiui, į jai kurti reikalingus finansinius išteklius ir į numatomą poveikį paklausai. Svarbūs esamų paslaugų pakeitimai turi būti vertinami taip pat, kaip ir svarbios naujos paslaugos.
86. Valstybės narės gali pasirinkti tinkamiausias priemones, kad užtikrintų audiovizualinių paslaugų suderinamumą su Amsterdamo protokolo esminėmis sąlygomis, atsižvelgdamos į savo nacionalinių transliavimo sistemų ypatumus ir būtinybę užtikrinti visuomeninių transliuotojų redakcinę nepriklausomybę.
87. Siekiant skaidrumo ir siekiant gauti visą svarbią informaciją, kuri reikalinga proporcingam sprendimui priimti, suinteresuotosioms šalims suteikiama galimybė viešosiose konsultacijose pareikšti savo nuomonę apie numatomą svarbią naują paslaugą. Konsultacijos rezultatai, jų vertinimas ir priežastys, kuriomis remiantis priimtas sprendimas, skelbiami viešai.
88. Siekdamas užtikrinti, kad svarbių naujų audiovizualinių paslaugų valstybinis finansavimas neiškraipytų prekybos ir konkurencijos taip, kad būtų pakenkta bendriems interesams, valstybės narės, remdamosi viešosios konsultacijos rezultatais, įvertina naujos paslaugos poveikį rinkai – kokia padėtis būtų, jei numatyta nauja paslauga būtų teikiama ir jei ji nebūtų teikiama. Vertinant poveikį rinkai, be kita ko, apsvarstomi šie svarbūs aspektai: panašių arba pakaitinių pasiūlymų buvimas rinkoje, redagavimo paslaugų konkurencija, rinkos struktūra, visuomeninio transliuotojo padėtis rinkoje, konkurencijos lygis ir galimas poveikis privatioms iniciatyvoms. Turi būti užtikrinta šio poveikio ir atitinkamos paslaugos vertės visuomenei pusiausvyra. Jei poveikis rinkai daugiausia

⁽⁴⁹⁾ Europos Taryba Rekomendacijoje dėl visuomeninės žiniasklaidos priemonių vaidmens informacinėje visuomenėje nurodė: „(...) valstybės narės gali svarstyti papildomo finansavimo priemonių galimybę, bet turi tinkamai atsižvelgti į rinkos ir konkurencijos klausimus. Kalbant apie individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas, valstybės narės gali svarstyti galimybę leisti visuomeninei žiniasklaidai už tokias paslaugas gauti atlygį (...). Vis dėlto nė vienas iš šių sprendimų neturėtų pažeisti visuomeninės žiniasklaidos paslaugų principo arba būti skirtingų diskriminacijos tarp visuomenės grupių priežastimi (...). Rengdamos naujas finansavimo sistemas, valstybės narės daug dėmesio turėtų skirti kurti visuomenės ir bendrajam interesams skirto turinio pobūdžiui“.

⁽⁵⁰⁾ Pavyzdžiui, Komisija mano, kad vartotojams taikomas tiesioginis mokestis už specializuoto populiaresnio turinio paslaugas, paprastai būtų laikomas komercine veikla. Tačiau Komisija, pavyzdžiui, mano, kad imant paprastus perdavimo mokesčius už subalansuotą ir įvairių programų transliavimą naujomis platformomis, pavyzdžiui, mobiliąją įrangą, paslauga nebūtų laikoma komercine.

⁽⁵¹⁾ Pavyzdžiui, Komisija mano, kad kai kurios linijinio perdavimo formos, kaip antai, viena platinimo platforma (pvz., TV, radijo) platinamų televizijos vakaro žinių platinimas tuo pačiu metu kitomis platformomis (pvz., internetu, mobiliąja įranga) gali nebūti laikomas „nauju“ atsižvelgiant į šį komunikatą. Valstybės narės, atsižvelgdamos į atitinkamų paslaugų specifiką ir savybes, turėtų nuspręsti, ar kitos visuomeninių transliuotojų programų perdavimo kitomis platformomis formos gali būti laikomos svarbiomis naujomis paslaugomis.

neigiamas, audiovizualinių paslaugų valstybinis finansavimas būtų proporcingas tik, jei, atsižvelgiant į esamą bendrą viešųjų paslaugų pasiūlą, jis duotų papildomos naudos tenkinant socialinius, demokratinius ir kultūrinius visuomenės poreikius ⁽⁵²⁾.

89. Toks vertinimas būtų objektyvus, tik jei jį atliktų nuo visuomeninio transliuotojo valdymo ir jo narių paskyrimo bei pašalinimo nepriklausoma išorės įstaiga, turinti pakankamai pajėgumų ir išteklių savo pareigoms vykdyti. Valstybės narės gali nustatyti rinkos dydžiui ir visuomeninio transliuotojo padėčiai rinkoje proporcingą tvarką.

90. Išdėstyti argumentai netrukdo visuomeniniams transliuotojams išbandyti pažangias naujas paslaugas (pvz., bandymų projektų forma) ribotu mastu (pvz., laiko ir auditorijos atžvilgiu) ir siekiant gauti informacijos apie numatomos paslaugos tinkamumą ir pridėtinę vertę, jeigu toks bandymo etapas neprilygsta visavertės ir svarbios naujos audiovizualinės paslaugos įvedimui į rinką.

91. Komisija mano, kad nacionaliniu lygmeniu atlikus minėtą vertinimą, bus prisidėta prie EB valstybės pagalbos taisyklių laikymosi užtikrinimo. Tai nepažeidžia Komisijos kompetencijos tikrinti, ar valstybės narės laikosi Sutarties nuostatų, ir jos teisės prireikus imtis veiksmų, reaguojant į skundus arba savo iniciatyva.

6.8. Proporciumas ir elgesys rinkoje

92. Pagal Amsterdamo protokolą visuomeniniai transliuotojai neužsiima veikla, dėl kurios atsirastų rinkos iškraipymų, kurie nėra būtini viešųjų paslaugų užduočiai atlikti. Pavyzdžiui, visuomeninių transliuotojų viešųjų paslaugų užduotis gali apimti populiariausio turinio įsigijimą ir tai paprastai yra laikoma teisėta. Tačiau, jeigu visuomeniniai transliuotojai, turėdami išskirtines teises į populiariausią turinį, jų nenaudotų ir skaidriai bei laiku neperleistų kitiems, atsirastų neproporcingų rinkos iškraipymų. Todėl Komisija ragina valstybes nares užtikrinti, kad visuomeniniai transliuotojai laikytųsi proporcingumo principo ir įsigydami populiariausio turinio transliavimo teises ir parengtų visuomeninių transliuotojų nepanaudotų išskirtinių teisių į populiariausią turinį perleidimo taisykles.

⁽⁵²⁾ Taip pat žr. 40 išnašą dėl bendros ekonominės svarbos paslaugų pagrindimo.

93. Vykdydami komercinę veiklą, visuomeniniai transliuotojai yra įpareigoti laikytis rinkos principų, o veikdami per komercines pavaldžiausias įmones palaiko su jomis „ištiesotosios rankos“ principu grįstus santykius. Valstybės narės užtikrina, kad visuomeniniai transliuotojai laikytųsi „ištiesotosios rankos“ principo, savo komercines investicijas atliktų vadovaudamiesi rinkos ekonomikos investuotojo principu ir nesiimtų antikonkurencinių veiksmų savo konkurentų atžvilgiu, remdamiesi gaunamu valstybiniu finansavimu.

94. Antikonkurencinės praktikos pavyzdys – kainų mažinimas. Visuomeninis transliuotojas gali susigundyti sumažinti reklamos ar kitos neviešųjų paslaugų veiklos (pvz., komercinių mokamųjų paslaugų) kainą tiek, kad ją būtų galima pagrįstai laikyti nesuderinama su rinka, ir taip sumažinti konkurentų pajamas, nes mažesnės visuomeninio transliuotojo pajamos padengiamos kompensacija už viešąsias paslaugas. Toks elgesys negali būti vertinamas kaip būdingas transliuotojui priskirtai viešųjų paslaugų misijai ir bet kuriuo atveju „paveiktų prekybos sąlygas ir konkurenciją Bendrijoje taip, kad pakenktų bendriems interesams“, taigi pažeistų Amsterdamo protokolą.

95. Atsižvelgiant į padėčių rinkoje skirtumus ir atitinkamos rinkos ar paslaugos ypatumus kiekvienu atveju atskirai vertinama, ar visuomeniniai transliuotojai laikosi rinkos principų, visų pirma, ar visuomeniniai transliuotojai savo komerciniuose pasiūlymuose mažina kainas ir ar laikosi proporcingumo principo, kiek tai susiję su teisių į populiariausią turinį įsigijimu ⁽⁵³⁾.

96. Komisija mano, kad pirmiausia nacionalinės valdžios institucijos turi užtikrinti, kad visuomeniniai transliuotojai laikytųsi rinkos principų. Todėl valstybės narės sukuria tinkamas priemones, kad galėtų veiksmingai nacionaliniu lygmeniu įvertinti bet kokius galimus skundus.

97. Nepaisant to, kas išdėstyta pirmesniame punkte, jei būtina, Komisija gali imtis veiksmų pagal EB sutarties 81, 82, 86 ir 87 straipsnius.

⁽⁵³⁾ Pavyzdžiui, vienas iš svarbių dalykų, kurį būtų galima vertinti, yra, ar visuomeniniai transliuotojai nuolatos siūlo didesnes kainas už populiariausių programų teises ir dėl to viršija viešųjų paslaugų teikimo įgaliojimus ir neproporcingai iškraipo rinką.

7. TAIKYMO LAIKAS

98. Šis komunikatas įsigalioja pirmą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Juo pakeičiamas 2001 m. Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo viešųjų paslaugų transliavimui.
99. Komisija taikys šį komunikatą visoms pagalbos priemonėms, apie kurias pranešta, ir dėl kurių ji raginama priimti sprendimą, po to, kai komunikatas bus paskelbtas *Oficialiajame leidinyje*, net jeigu apie projektus Komisijai buvo pranešta iki tos datos.
100. Laikydamosi Komisijos pranešimo nuostatų dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo, Komisija pagalbai ⁽⁵⁴⁾, apie kurią nepranešta, taikys:
- a) šį komunikatą, jeigu pagalba suteikta po jo paskelbimo;
 - b) 2001 m. komunikatą visais kitais atvejais.

⁽⁵⁴⁾ OL C 119, 2002 5 22, p. 22.